

ОРОН НУТГИЙН СОНГУУЛЬ ЯВУУЛАХ ХУГАЦААНЫ ТАЛААРХ ГАДААДЫН ЗАРИМ ОРНЫ ЭРХ ЗҮЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ

*Р.Хатанбаатар, Г.Алтан-Оч (PhD), Б.Ариунжаргал,
И.Жаргалзаяабямба, Ө.Мөнхтунгалаг,
Ч.Онончимэг, Д.Халиун, Ц.Элбэгзаяа*

Судалгаанд нийт 43 орныг хамруулан авч үзсэн бөгөөд орон нутгийн сонгууль явуулах хугацааны хувьд улс орон бүр харилцан адилгүй байна.

Орон нутгийн сонгуулийг явуулах хугацаагаар нь авч үзвэл:

- 2 жилийн хугацаатай явуулдаг - 1 улс /Литва/;
- 3 жилийн хугацаатай явуудаг - 6 улс /Азербайжан, Албани, Малайз, Мальдив, Шинэ Зеланд, Эстони/;
- 4 жилийн хугацаатай явуулдаг - 25 улс;
- 5 жилийн хугацаатай явуулдаг - 7 улс;
- 6 жилийн хугацаатай явуулдаг - 3 улс байна.

Холбооны зарим улсын хувьд хугацааны хувьд харилцан адилгүй бөгөөд Канадын хувьд мужууд нь 1-4 жилийн хугацаатайгаар орон нутгийн сонгуулийг явуулдаг байна.

Орон нутгийн захирагчийн хувьд сонгодог эсхүл томилдог хэлбэрээр авч үзвэл дийлэнх улсын хувьд томилох бөгөөд тодорхой хугацааг хуульдаа тусгаагүй байна.

№	Улс	Орон нутгийн сонгууль явагдах хугацаа	Хуулийн зохицуулалт
1	Австри	5 жил. Зөвхөн Дээд-Австрид 6 жил.	<ul style="list-style-type: none"> • Европын Засаг дарга нар-Mayors in Europe 5 буюу 6 жил. Шууд буюу шууд бус сонгогдоно. Бүрэн эрхийн хугацаа – <i>Legislaturperiode</i> http://www.citymayors.com/government/europe_mayors.html
2	Австрали	4 жил	<p><i>Орон нутгийн засаг захиргааны тухай хууль” 2007 оны нэмэлт өөрчлөлт, 13 бүлэг, 5.1</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • орон нутгийн сонгуулийн хугацаа нь 4 жил байна гэжээ. <p><i>Орон нутгийн засаг захиргааны тухай хууль” 2007 оны нэмэлт өөрчлөлт, 13 бүлгийн 2-т</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сайд 3 хүний бүрэлдхүүнтэй зөвлөлийн ахлах ба гишүүдийг томилох ба 4 жил үргэлжилнэ. • Нийт Австралийн 6 мужид 695 зөвлөлийн захирагчийн хугацаа: 1 болон 4 жилийн хооронд өөр өөр байдаг.
3	Азербайжан	5 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 142-р зүйл. Орон нутаг, хот, тосгон болон сууринд нутгийн удирдлагыг сонгуулиар сонгогдсон нутгийн захиргаа /муниципалитет/-гаар дамжуулах хэрэгжүүлнэ. • 158-р зүйл. Үндсэн хуулийг батлагдсанаас хойш 2 жилийн дотор Нутгийн өөрөө удирдах ёсны тухай хуулийг баталж, орон нутгийн захиргааны сонгуулийг явуулна. <p><i>Нутгийн захиргааны эрх зүйн байдлын тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 зүйл. Нутгийн захиргааны гишүүний бүрэн эрхийн хугацаа 5 жил байна.

4	Албани	3 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 108-р зүйл, Нутгийн удирдлагын анхан шатны нэгж нь коммун, муниципалитет, тойрог байна. 109-р зүйл, Нутгийн удирдлагын үндсэн нэгжүүдийн төлөөллийн байгууллага нь Зөвлөл байх бөгөөд Зөвлөлийг 3 жил тутам бүх нийтийн шууд сонгуулиар нууцаар санал хурааж сонгоно. Муниципалитет, коммунуны гүйцэтгэх байгууллагын чиг үүргийг энэ зүйлийн 1 дүгээр параграфд заасан процедураар бүх иргэд сонгоно.
5	Армен	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 107-р зүйл. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллага нь 4 жилийн хугацаагаар бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар сонгогдсон нутгийн захиргааны зөвлөл болон нутгийн зөвлөлийн даргаас бүрдэнэ.
6	Бангладеш	5 жил	<p><i>Орон нутгийн Засгийн газрын тухай “хуулийн 1.1</i></p> <ul style="list-style-type: none"> орон нутгийн сонгуулийн хугацаа 5 жил байна. <p><i>“Орон нутгийн Засгийн газрын тухай “хуулийн 4.1</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Холбооны Паришард засаг дарга гэж нэрлэх ба Шадар комиссар томилно. Бангладешийн 493 дэд дүүрэг, 64 дүүргийн 6 хотын албан захирагч нь 5 жилийн хугацаатай, шууд бусаар сонгогдоно.
7	Беларусь	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 118-р зүйл. Орон нутгийн депутатуудын зөвлөлийг тухайн нутаг дэвсгэрийн иргэд 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. 119-р зүйл. Орон нутгийн гүйцэтгэх болон зохион байгуулах байгууллагуудын удирдлагыг Бүгд Найрамдах Улсын ерөнхийлөгч томилж чөлөөлнө, эсхүл ерөнхийлөгчийн тогтоосон журмын дагуу харгалзах орон нутгийн депутатуудын зөвлөл албан тушаалд нь батална.
8	Бельги	6 жил	<p><i>Бельгийн орон нутгийн сонгуулийн тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Засаг даргыг сонгохгүй, харин Засгийн газар нь сонгогдсон орон нутгийн Консулуудаас нэгийг нь томилно.

9	Болгар	4 жил 4 жил тутамд парламентын болон орон нутгийн сонгууль нэг өдөр явагддаг.	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 138-р зүйл. Нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллага нь орон нутгийн зөвлөл бөгөөд орон нутгийн иргэдээс 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. 139-р зүйл. Нутгийн гүйцэтгэх эрх мэдлийг Кмет хэрэгжүүлнэ. Кметийг орон нутгийн иргэд, эсхүл нэгдлийн зөвлөлөөс 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. Кмет нь орон нутгийн иргэд, нэгдлийн шийдвэр, хуулийг хэрэгжүүлнэ. <p><i>Үндэсний Ассемблейн гишүүдийг сонгох тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 1-р зүйл. Энэхүү хууль нь Болгар улсын Үндэсний Ассемблейн гишүүд болон орон нутгийн захирагч, дарга нарыг сонгох харилцааг зохицуулна. 4-р зүйл. Сонгогч нь нэг саналыг Үндэсний Ассемблейн гишүүнд, нэг саналыг орон нутгийн захиргааны зөвлөлийн гишүүнд, нэг саналыг орон нутгийн захирагчид, нэг саналыг дүүргийн захирагчид өгнө.
10	Герман	5 жил. Зөвхөн Брэмэнд 4 жил байна.	<ul style="list-style-type: none"> Орон нутгийн сонгуулийг V сарын 10-наас XI сарын 20-ны хооронд явуулахыг Дотоод Яам товлон. Европын Парламент дахь ХБНГУ-ын депутатыг сонгох өдөр санал хураалт явуулж болно. <p><i>Бадэн-Вюртэмбэрг муж улсын Орон нутгийн сонгуулийн тухай хууль, зүйл 38 а</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Засаг даргын сонгуулийг Европын Парламент, Бундэстаг, Мужийн Парламент, Бүсийн хурал, Тойргийн зөвлөл, Тосгоны зөвлөл, Дүүргийн зөвлөл, эсвэл Бүх нийтийн санал асуулгын өдөр явуулна. Засаг даргыг зарим муж улсад иргэд (шууд), заримд нь Орон нутгийн удирдлагын зөвлөл (шууд бус)-ийг 5-9 жилийн хугацаатайгаар сонгоно.
11	Гүрж	4 жил	<p><i>Нутгийн өөрийн удирдлагын тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Нутгийн өөрийн удирдлагын төлөөллийн байгууллага- сакребулогийн гишүүдийг тухайн нутаг дэвсгэрт оршин суудаг Гүржийн иргэд Гүрж улсын хууль тогтоомжоор тогтоогдсон журмын дагуу бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгуулийн зарчимд үндэслэсэн нууц санал хураалтаар 4 жилийн хугацаатай сонгоно. Нутгийн захиргааны тэргүүн - гамгебели болон өөрийн удирдлагат хотуудын мэрийг сакребуло зөвшөөрснөөр сакребулогийн дарга томилж, чөлөөлнө.
12	Ирланд	5 жил	<ul style="list-style-type: none"> Европын Засаг дарга нар - Засаг даргыг Зөвлөлийн гишүүд дундаас 1 жилийн хугацаагаар томилно.

13	Испани	4 жил	<p>Үндсэн хуулийн 140.1, 141 дүгээр зүйл; Сонгуулийн ерөнхий тогтолцоо органик хууль 5/1985;</p> <ul style="list-style-type: none"> 3 түвшний сонгуультай: Үндэсний түвшний сонгууль (Конгресс), Өөртөө засах орны сонгууль (17 өөртөө засах коммунийн хууль тогтоох байгууллагыг сонгох), Орон нутгийн түвшний сонгууль Испани улсын орон нутгийн сонгууль нь 4 жил тутамд явагддаг ба ойролцоогоор 66,000 орчим төлөөлөгчид сонгогддог байна. Зөвлөлийн сонгуулийн намын жагсаалтын ахлагч нь 4 жилийн хугацаатай сонгогдоно.
14	Итали	5 жил	<p>Үндсэн хууль</p> <ul style="list-style-type: none"> 121-р зүйл. Мужийн байгууллагууд нь мужийн зөвлөл, жунт, жунтын дарга байна. Мужийн зөвлөл нь Үндсэн хууль ба бусад хуулиар мужид оногдсон эрх мэдлийн хүрээнд хууль тогтоох мэдлийг хэрэгжүүлнэ. Жунт нь мужийн гүйцэтгэх байгууллага байна. Жунтын дарга мужийг удирдаж, хариуцлага хүлээнэ. 122-р зүйл. Мужийн жунтын дарга, гишүүд болон мужийн зөвлөлийн гишүүдийг сонгох сонгуулийн систем, сонгуульт байгууллагын бүрэн эрхийн хугацааг Бүгд Найрамдах улсын хуулиар тогтоогдсон үндсэн зарчмын хүрээнд мужийн хуулиар тогтооно. 5 жил. Шууд сонгогдоно.
15	Канад	1-4 жил Мужаас хамаарч харилцан адилгүй хугацаанд орон нутгийн сонгууль явагдана	<p>“Орон нутгийн Засгийн газрын тухай хууль”, 1996</p> <ul style="list-style-type: none"> Канадын орон нутгийн сонгууль нь аймаг, нутаг дэвсгэрийн харьяалалаас хамааран 1, 2, 3, 4 жилийн хугацаатай байна. Жишээ нь: Британи Колумб- 4 жил, Нунавит Хамлетс- 1 жил Баруун хойд нутаг Хамлетс- 2 жил Онтарио- 4 жил, Нова Скотиа- 4 жил, Квэбэк- 4 жил байна. Канад улсад Хатан хааны төлөөлөл нь Засгийн газрын Холбооны болон орон нутгийн түвшинд засаг дарга байна. Ерөнхий сайдын зөвлөснөөр хатан хаан томилсон байна.
16	Казахстан	4 жил	<p>Үндсэн хууль</p> <ul style="list-style-type: none"> 87-р зүйл. Казахстаны Maslikhats орон нутгийн сонгууль (орон нутгийн байгууллага) 4 жилд нэг удаа явагддаг. Казахстаны томоохон хот, муж, дүүргийн даргыг Аким гэх ба Ерөнхий сайд санал болгосноор Улсын ерөнхийлөгчийн томилно. Ерөнхийлөгч нутаг дэвсгэрийн нэгжийн Акимын томилогдох хугацааг тогтооно.

17	Кыргызстан	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 90-р зүйл, 1/ Нутгийн өөрийн удирдлагыг харгалзах Кенешүүд хэрэгжүүлнэ. 2/ Нутгийн Кенешийг тухайн нутаг дэвсгэрийн нэгжид оршин суудаг БНКУ-ын иргэд бүх нийтийн, шууд сонгуулийн зарчмаар нууц санал хураалтаар, хуулиар тогтоосон журмын дагуу сонгоно. 76-р зүйл 2/ Нутгийн төрийн захиргааны байгууллагын тэргүүнийг хуулиар тогтоосон журмаар томилж, чөлөөлнө. <p><i>Нутгийн өөрийн удирдлагын тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 21-р зүйл: 1/ Нутгийн удирдлагын төлөөллийн байгууллага – Нутгийн Кенешийг энэ хууль, Сонгуулийн тухай хууль болон нутгийн Кенешийн депутатуудын эрх зүйн байдлын тухай хуулиудыг үндэслэн 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. <p><i>БНКУ-д дараах нутгийн Кенеш байна:</i></p> <p>а) айылын кенеш – айылын аймаг дахь нутгийн өөрийн удирдлагын төлөөллийн байгууллага;</p> <p>б) хотын кенеш – хотын нутгийн өөрийн удирдлагын төлөөллийн байгууллага;</p> <p>3. Нутгийн кенешүүд бүх нийтийн, шууд сонгуулийн зарчмаар нууц санал хураалтаар сонгогдох депутатуудаас бүрдэнэ. Нутгийн кенешүүдийн депутатын сонгуулийг явуулах журмыг хуулиар тогтооно.</p> <ul style="list-style-type: none"> 49-р зүйл. Айыл окмоту-ийн даргыг айылын кенеш айылын кенешийн депутатуудаас нэр дэвшүүлж, районы төрийн захиргааны байгууллагын тэргүүн – акимд танилцуулсан нэр дэвшигчдээс тухайн кенешийн бүрэн эрхийн хугацаагаар сонгоно.
18	Люксембург	6 жил	<ul style="list-style-type: none"> Орон нутгийн сонгууль 6 жилийн хугацаатай байх ба Мэр нь шууд бус сонгогдох ба орон нутгийн санал болгосноор Засгийн газар томилно. <p>http://www.citymayors.com/government/europe_mayors.html</p>
19	Литва	2 жил	<p><i>Нутгийн өөрийн удирдлагын тухай хууль 1994.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 5-р зүйл. Зөвлөлийн гишүүдийг тухайн хотын захиргааны оршин суугчид хоёр жилийн хугацаагаар сонгох бөгөөд Литва улсын иргэнийг бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар сонгоно.
20	Латви	4 жил	<p><i>Хот, тосгоны зөвлөл болон орон нутгийн /Pagasts/ Зөвлөлийн сонгуулийн тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 1-р зүйл. Хот, тосгон, дүүрэг, орон нутгийн зөвлөлийг 4 жил тутамд ардчилсан, тэгш, шууд, нууц зарчмаар хувь тэнцүүлэх сонгуулийн хэлбэрээр сонгоно.

21	Нидерланд	4 жил	<ul style="list-style-type: none"> Засаг даргыг Хатан хаан буюу Дотоод хэргийн сайд 6 жилээр томилно. https://www.vile-netzwerk.de/niederlande/articles/niederlande-staat-und-regierung.html
22	Норвеги	4 жил	<p>Орон нутгийн засаг захиргааны сонгуулийн хууль 1992.</p> <ul style="list-style-type: none"> Бүрэн эрхийн хугацаа 4 жил байна. (7.1) Албан захирагчийг шууд бус зөвлөл томилно.
23	Малайз	3 жил	<p>Орон нутгийн хууль 1976.</p> <ul style="list-style-type: none"> 10-р зүйл. Бүрэн эрхийн хугацаа 3 жил байна. Хотын захирагчийг томилдог.
24	Мальдив	3 жил	<p>Үндсэн хууль 2008.</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-р бүлэг VIII 231 (В). Зөвлөлийн хугацаанд сонгогдсон тойрог 3 жил байна. Дарга, дэд даргыг сонгогдсон зөвлөлийн гишүүд дундаас нууц санал хураалтаар сонгоно.
25	Молдова	4 жил	<p>Сонгуулийн тухай хууль</p> <ul style="list-style-type: none"> 119-р зүйл. Хот, сектор, тосгоны примар (дарга) болон район, хот, сектор, тосгоны зөвлөлийн зөвлөхүүдийг бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгуулийн зарчимд үндэслэсэн нууц, чөлөөт санал хураалтаар 4 жилийн хугацаатай сонгоно.
26	Польш	4 жил	<p>Үндсэн хууль</p> <ul style="list-style-type: none"> 164-р зүйл. Нутгийн өөрийн удирдлагын үндсэн нэгж нь гмина байна. 169-р зүйл. Нутгийн өөрийн удирдлагын нэгж нь өөрийн зорилтыг шийдвэр гаргагч, гүйцэтгэгч байгууллагаараа дамжуулан хэрэгжүүлнэ. Шийдвэр гаргагч байгууллагын сонгуулийг бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар явуулна. <p>Нутгийн өөрийн удирдлагын байгууллагын тухай хууль</p> <ul style="list-style-type: none"> Зүйл 16. 5. Гминий зөвлөлийн бүрэн эрхийн хугацаа нь сонгуулиас хойш 4 жил байна. Зүйл 26. 1. Гминий удирдах байгууллага нь Гүйцэтгэх хороо байна. Хотын мэр Гүйцэтгэх хорооны дарга байна. Зүйл 28. 1. Гминий зөвлөл Гүйцэтгэх хороог 3-7 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр өөрийн бүрэлдэхүүнээс юмуу гаднаас сонгоно.

27	Румын	4 жил	<p><i>Law on Local public administration 2001.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Хэсэг 1. Орон нутгийн зөвлөлийг орон нутгийн сонгуулийн тухай хуульд заасны дагуу бүх нийтийн тэгш, шууд, нууц, чөлөөтэй сонгох эрхийн үндсэн дээр сонгоно. Хэсэг 2. 20.2.а. Орон нутгийн зөвлөл нь өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд зөвлөлийн гишүүд дундаас хотын дарга болон орлогчийг сонгоно. <p><i>Орон нутгийн сонгуулийн тухай хууль</i></p> <p>Хэсэг 3.</p> <ul style="list-style-type: none"> Орон нутгийн зөвлөл нь 4 жилийн хугацаанд сонгогдох бөгөөд дайны болон гамшгийн үед үндсэн хуульд заасны дагуу хугацааг сунгаж болно. Хуулийн дагуу бүрдүүлсэн зөвлөл нь чуулганы хугацаанд энгийн олонхын саналаар зөвлөлийн даргыг сонгоно.
28	Серби	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 180-р зүйл. Автономит муж болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын чуулган Автономит муж болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын дээд шатны байгууллага нь Чуулган байна. Чуулган нь депутатуудаас бүрдэх бөгөөд нутгийн өөрийн удирдах байгууллагын чуулган нь зөвлөлийн гишүүдээс бүрдэнэ. Депутат болон зөвлөлийн гишүүдийг 4 жилийн хугацаагаар шууд, нууц сонгуулиар сонгоно.
29	Сингапур	-	<ul style="list-style-type: none"> Сингапур улс нь засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн хувьд муж, аймаг зэрэг нэгжид хуваагддаггүй. 2001 оноос хойш засаг даргаар даргалуулсан 5 дүүрэгт хуваагдаж байгаа бөгөөд Нэгдлийн хөгжлийн зөвлөл буюу Community Development council нь орон нутгийн захиргааны зарим чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг. Нэгдлийн хөгжлийн зөвлөл тусбүр 12-80 гишүүн бүхий Зөвлөлтэй байх бөгөөд засаг дарга даргална. Зөвлөлийн гишүүдийг Ардын холбооны дарга, эсхүл дэд дарга томилно. <p>http://app.sgdi.gov.sg/listing_others.asp?category=COM_DEV_CENTRES</p>
30	Словени	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 138-142-р зүйлээр нутгийн өөрөө удирдах асуудлыг зохицуулсан. Нутгийн удирдлага нь нутгийн захиргааны зөвлөл, мэр болон хяналтын хорооноос бүрдэнэ. <p><i>Нутгийн өөрийн удирдлагын тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 37-р зүйл. Нутгийн захиргааны зөвлөлийг шууд, нууц санал хураалтаар сонгоно. 41-р зүйл. Нутгийн захиргааны зөвлөлийн гишүүдийг 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. 42-р зүйл. Мэрийг нутгийн оршин суугчдын шууд, нууц сонгуулиар сонгоно. Мэрийн бүрэн эрхийн хугацаа 4 жил байна.

31	Словак	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i> IV бүлэг. Нутгийн өөрийн удирдлага</p> <p>Зүйл 69. Обецийн байгууллагууд нь:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Обецийн төлөөлөл б) обецийн ахлагч байна. 3. Обецийн төлөөлөл нь депутатуудаас бүрдэнэ. Депутатуудыг тухайн нутаг дэвсгэрт байнга оршин суугчид 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. Депутатуудын сонгууль нь бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар явагдана. 4. Обецийн ахлагчийг тухайн нутаг дэвсгэрт байнга оршин суугчид бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар 4 жилээр сонгоно. Илүү дээд түвшний нутаг дэвсгэрийн нэгжийн байгууллагууд нь: <ul style="list-style-type: none"> а) Илүү дээд түвшний нутаг дэвсгэрийн нэгжийн төлөөлөгчид б) Илүү дээд түвшний нутаг дэвсгэрийн нэгжийн дарга байна. 5. Илүү дээд түвшний нутаг дэвсгэрийн нэгжийн төлөөлөл депутатуудаас бүрдэнэ. Депутатуудыг тухайн нутаг дэвсгэрт байнга оршин суугчид 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. Депутатуудын сонгууль нь бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар явагдана. 6. Илүү дээд түвшний нутаг дэвсгэрийн нэгжийн даргыг тухайн нутаг дэвсгэрт байнга оршин суугчид бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар 4 жилээр сонгоно.
32	Солонгос	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 117-р зүйл. Нутгийн захиргааны байгууллага нь нутгийн иргэдийн эрх ашигтай холбоотой үүргийг хэрэгжүүлэх, орон нутгийн төсөв захиран зарцуулах, хууль тогтоомжийн хүрээнд орон нутагт мөрдөгдөх эрх зүйн акт гаргаж болно. Нутгийн захиргааны байгууллагын бүтцийг хуулиар тогтооно. Зүйл 118. Нутгийн захиргааны байгууллагад Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал байна. Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын бүтэц, эрх мэдлийн хүрээ, төлөөлөгч сонгох ба Засаг дарга томилох, нутгийн захиргааны байгууллагын эрх зүйн үндсийг хуулиар тогтооно.
33	Тайвань	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 113-р зүйл. (1) Провинцийн өөрийн удирдлагын байгууллагууд нь: Провинцийн ассамблей; Провинцийн ассамблейн гишүүдийг тухайн провинцийн иргэд сонгоно. Провинцийн Засгийн газар ба Провинцийн губернатор; Провинцийн губернаторыг тухайн провинцийн иргэд сонгоно. <p><i>Нутгийн өөрийн удирдлагын тухай хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Провинцийн ассамблейн гишүүд болон Провинцийн губернаторыг хоёр 4 жилээр (4+4) сонгоно.

34	Турк	5 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 127-р зүйл. Орон нутгийн захиргаа нь муж, хотын дүүрэг болон тосгоны оршин суугчдын эрх ашгийг хангаж, хамгаалах зорилго бүхий нутгийн иргэдээс сонгогдсон шийдвэр гаргах эрх бүхий байгууллага байна. Орон нутгийн захиргааны сонгуулийг 5 жил тутам бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар сонгоно. Гэхдээ орон нутгийн захиргааны байгууллагын ерөнхий болон нөхөн сонгууль нь Үндэсний Их Хурал /Парламент/-ын ээлжит болон нөхөн сонгуулиас нэг жилийн өмнө, эсхүл хойно явагдах бол орон нутгийн сонгуулийг Үндэсний Их Хурлын сонгуультай зэрэг явуулна.
35	Украин	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 141-р зүйл. Тосгон, суурин, хотын зөвлөлийн депутатуудыг тухайн тосгон, суурин, хотын оршин суугчид бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгуулийн зарчмаар нууц санал хураалтаар 4 жилийн хугацаагаар сонгоно. Нутаг дэвсгэрийн громада (нийт иргэдийн хурал) бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгуулийн зарчмын үндсэн дээр нууц санал хураалтаар харгалзах тосгон, суурин, хотын даргыг сонгоно. Дарга нь Зөвлөлийн гүйцэтгэх байгууллагыг толгойлно.
36	Унгар	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Бүлэг IX. Зүйл 44. 2) Нутгийн төлөөллийн байгууллагын гишүүд болон захирагчдын сонгуулийг өмнөх бүх нийтийн сонгууль явагдсанаас хойш 4 дэх жилийн 10 дугаар сард явуулна.
37	Финлянд	4 жил	<p><i>Нутгийн захиргааны байгууллагын тухай хууль (1995).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Бүлэг 2-Орон нутгийн зөвлөл, Хэсэг 9 (1) Орон нутгийн зөвлөлийн гишүүдийг орон нутгийн сонгуулиар нь тухайн нутгийн иргэд 4 жил тутам сонгоно. Орон нутгийн сонгуулиар Зөвлөлийн гишүүдийг шууд пропорциональ, нууц санал хураалтаар сонгоно. 24.1. Мэр нь 4 жилийн хугацаатай орон нутгийн зөвлөлөөс шууд бусаар сонгогдоно. Мэр нь төрийн албан хаагч байна.

38	Франц	6 жил	<p><i>Үндсэн хуулийн 72-р зүйл.</i> <i>Нутгийн удирдлагын тухай хууль.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Засаг захиргааны нэгж нь 4 шатлалтай. Засгийн газар - Бүсийн удирдлага (region) - мужийн удирдлага (department) - хот тосгоны удирдлага (commune) Анхан шатны нэгж хот тосгон - Коммуны зөвлөл байна. Тус зөвлөлөөс тухайн засаг захиргааны нэгжид гүйцэтгэх эрх мэдлийг хэрэгжүүлэх захирагч буюу мэрийг сонгоно. Зөвлөлийн гишүүдийг орон нутгийн чөлөөт сонгуулиар 6 жилийн хугацаатай явуулна. 3 жил тутамд гишүүдийн 50 хувийг шинээр сонгодог. Зөвлөлөөс сонгогдсон захирагч зөвлөлийн дарга болон гүйцэтгэх эрх мэдлийг давхар хэрэгжүүлнэ. Мужийн өөрийн удирдлага - Мужийн ерөнхий зөвлөлийн гишүүдийг сонгуулийн насны оршин суугчдын ердийн олонхын саналаар 6 жилийн хугацаатай сонгоно. 3 жил тутамд гишүүдийн 50 хувийг шинээр сонгодог. Мужийн гүйцэтгэх засаглалыг зөвлөлийн дарга хэрэгжүүлнэ. Бүсийн өөрийн удирдлага - Бүсийн зөвлөл хурлын төлөөлөгчдийг 6 жилийн хугацаатайгаар сонгоно. Бүсийн зөвлөлийн дарга тухайн засаг захиргааны нэгжид гүйцэтгэх эрх мэдлийг давхар хэрэгжүүлнэ.
39	Хорват	4 жил	<p><i>Орон нутаг болон бүс нутгийн өөрийн удирдлагын байгууллагын төлөөлөгчдийн сонгуулийн тухай хууль 2001</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 4 -р зүйл. Ээлжит сонгууль 4 жил тутам 5 дугаар сарын 3 дахь долоо хоногийн бүтэн сайн өдөр нууц санал хураалтаар сонгоно. Хотын мэр болон мужийн захирагчийг төлөөлөгчдийн байгууллага гишүүдийн олонхын саналаар сонгодог.
40	Чех	4 жил	<p><i>Үндсэн хууль</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Зүйл 102. (1) Нутаг дэвсгэрийн анхан шатны болон илүү дээд шатны нэгжүүдийн төлөөллийн байгууллагын гишүүдийг бүх нийтийн, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр нууц санал хураалтаар сонгоно. (2) Төлөөллийн байгууллагын гишүүдийн бүрэн эрхийн хугацаа нь 4 жил байна.
41	Шинэ Зеланд	3 жил	<p><i>Орон нутгийн засаг захиргааны хууль 2002.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 3-р зүйл. Бүрэн эрхийн хугацаа 3 жил байна. 57.2-р зүйл. Ур чадвар, мэдлэг, туршлагыг харгалзан Амбан захирагчаар томилно.
42	Швейцарь	4 жил. Зөвхөн 3 кантонд 5 жил.	<ul style="list-style-type: none"> Орон нутаг өөрөө тогтооно. Гэвч Холбооны парламенттайгаа ижил 4 жил. Зөвхөн 3 Кантонд 5 жил. Европын Засаг дарга нар - Mayors in Europe Мөчлөг янз бүр. Шууд бусаар Зөвлөл сонгоно (Зөвлөлийн дарга нь Засаг даргын албыг хашдаг). <p>http://www.citymayors.com/government/europe_mayors.html</p>

43	Эстони	3 жил	<p><i>Үндсэн хуулийн 56-р зүйл.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Орон нутгийн захиргааны төлөөллийн байгууллага нь 3 жилийн хугацаанд чөлөөт сонгуулиар сонгогдсон консул байна. Сонгууль нь бүх нийтийн, шууд, тогтмол байна. Санал нууц байна. Орон нутгийн захиргааны нэгжийн нутаг дэвсгэрт байнга оршин суудаг, 18 нас хүрсэн хүн хуульд заасан нөхцөл журмаар орон нутгийн захиргааны байгууллагын консулын сонгуульд оролцоно.
----	---------------	-------	---

* * *

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

- http://www.citymayors.com/government/europe_mayors.html
- <http://www.municipalkg.narod.ru/interlaw/azer.htm>
- <http://ru.president.az/azerbaijan/constitution/>
- <http://www.mta.gov.am/ru/the-lsg/>
- <http://www.parliament.am/parliament.php?id=constitution&lang=rus>
- http://www.vks.bg/english/vksen_p04_01.htm
- <http://www.landesrecht-bw.de/jportal/?quelle=jlink&query=KomWG+BW&psml=bsbawueprod.psml&max=true&aiz=true>
- http://www.citymayors.com/government/europe_mayors.html
- <http://www.guichet.public.lu/citoyens/de/citoyennete/elections/elections-communales/candidat-elections-communales/>
- <http://www.litlex.lt/Litlex/eng/Frames/Laws/Documents/167.HTM>
- <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/4912>
- <https://www.vile-netzwerk.de/niederlande/articles/niederlande-staat-und-regierung.html>
- www.legislationline.org/documents/id/4405
- <http://www.cdep.ro/legislatie/eng/vol46eng.pdf>
- http://app.sgdi.gov.sg/listing_others.asp?t_category=COM_DEV_CENTRES
- <http://www.lenobl.ru/Document/1412700085.pdf>
- <https://www.constituteproject.org/constitution>
- <http://www.finlex.fi/en>
- <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1995/en19950365.pdf>
- <http://www.legislationline.org/documents/id/5847>
- <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530102013003/consolide>
- www.lexadin.nl